

Seat No. : _____

MA-II-109
April-2007
Economics
Paper-VIII
(Labour Economics)
(New Course)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

સૂચના : બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

૧. શ્રમ બજાર એટલે શું ? ભારતમાં શ્રમ બજારનું સ્વરૂપ અને ખાસીયતો સમજાવો.

અથવા

ભારતમાં શિક્ષિત બેરોજગારીની ગંભીરતા દર્શાવી તેનો ઉકેલ લાવવા માટેના ઉપાયો સૂચવો.

૨. આયોજનના સમયગાળા દરમ્યાન અપનાવેલ રોજગારનીતિનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

અથવા

વેતન નિર્ધારણ માટે શ્રમના સીમાંત ઉત્પાદકતાના સિદ્ધાંતની ચર્ચા કરો.

૩. (અ) ભારતમાં રાષ્ટ્રીય વેતન નીતિની ચર્ચા કરો.

(બ) બોનસ પદ્ધતિ ઉપર નોંધ લખો.

અથવા

(અ) ભારતમાં મજૂર સંગઠનોનું માળખું.

(બ) ઔદ્યોગિક ઝગડાઓના સમાધાન માટેના પગલાં.

૪. ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)

(૧) શ્રમની ગતિશીલતા અને ઉત્પાદકતા.

(૨) સામાજિક સલામતી યોજનાની ઉપયોગીતા.

(૩) સ્ત્રી મજૂરોની સમસ્યાઓ.

(૪) વૈશ્વિકરણ અને શ્રમબજાર.

Seat No. : _____

MA-II-109
April-2007
Economics
Paper-VIII
(Labour Economics)
(New Course)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instruction : All questions carry equal marks.

1. What do you mean by Labour Market ? Explain the nature and characteristics of Labour Markets in India.

OR

Point out the seriousness of the problem of educated unemployment in India. What measures would you suggest to solve this problem ?

2. Critically evaluate the employment policy during the plan period.

OR

Discuss the marginal productivity theory for wage determination.

3. (A) Explain National Wage Policy in India.
(B) Write a short note of Bones system.

OR

- (A) Structure of Labour Unions in India.
(B) Measures relating to settlement of Industrial disputes.

4. Write short notes (any **two**)

- (1) Mobility and productivity of Labour.
(2) Usefulness of the social security schemes.
(3) Problems of women labour.
(4) Globalization and Labour Markets.